

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet
Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande
Viceantråd
Harry Jansson

Föredragande
Jurist
Camilla Hägglund-Palmqvist

Justerat
Omedelbart

Nr 165

Lagstiftningspromemoria gällande
upphävande av styrelsen för Ålands
polismyndighet
ÅLR 2022/8195
718 Rk1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt överföra lagstiftningspromemorian till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder, **bilaga 1**.

PM gällande upphävande av styrelsen för Ålands polismyndighet

Camilla Hägglund-Palmqvist

Datum: 11.10.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

PM gällande upphävande av styrelsen för Ålands polismyndighet

Bakgrund

Styrelsen för polismyndigheten inrättades år 2014 genom landskapslag (2013/93) om ändring av landskapslagen om Ålands polismyndighet. Ändringen innebar att Ålands polismyndighet fick en ny styrning av sin verksamhet. Styrelsen har sedan dess tillsatts av landskapsregeringen för en mandatperiod som överensstämmer med landskapsregeringens mandatperiod. För ledning av Ålands polismyndighets verksamhet närmast under styrelsen finns en polismästare. Genom införandet av styrelsen slopades den polisdelegation som biträtt polismyndigheten.

Av framställningen (29/2010-2011) framgår att i syfte att leda polismyndighetens verksamhet föreslås styrelsen årligen tillstålla landskapsregeringen polismyndighetens allmänna verksamhetsmål, budgetförslag och verksamhetsberättelse samt fatta beslut i andra ärenden som är av principiell betydelse för polismyndigheten. Dessutom föreslås styrelsen följa polisens verksamhet, aktivt ta del i arbetet med att utveckla polisens verksamhet och avge utlåtande i principiellt viktiga frågor som gäller polisen, uppgifter vilka ankommit på polisdelegationen. Styrelsen för polismyndigheten föreslås inte få fatta beslut i polisoperativa frågor.

Styrelsens ansvar och uppgifter framgår av 1 c §

Styrelsen ska biträda polismästaren i arbetet med att utveckla myndighetens verksamhet mot de mål som lagtinget och landskapsregeringen satt upp för verksamheten.

Styrelsen ska dessutom

- 1) årligen besluta om samt tillstålla landskapsregeringen polismyndighetens allmänna verksamhetsmål,
- 2) årligen besluta om samt tillstålla landskapsregeringen polismyndighetens budgetförslag,
- 3) årligen besluta om samt tillstålla landskapsregeringen en berättelse över polismyndighetens verksamhet,
- 4) följa polismyndighetens verksamhet,
- 5) ta aktiv del i arbetet med att utveckla polismyndighetens verksamhet,
- 6) föreslå de åtgärder som styrelsen finner motiverade,
- 7) avge utlåtanden i principiellt viktiga frågor som gäller polismyndigheten samt
- 8) se till att alla delar av verksamheten fungerar på svenska.

Styrelsen får inte fatta beslut i polisoperativa frågor.

Nuläge

Styrelsen för Ålands polismyndighet har bestått av 6 medlemmar med polismästaren som föredragande. Från landskapsregeringen har ansvarig minister och förvaltningschefen samt jurist från regeringskansliet med ansvar för polisfrågor deltagit. En personalrepresentant samt en sekreterare från polismyndigheten har också deltagit i mötena. Möten har hållits cirka 2 – 4 gånger per år.

Styrelsemötena tar mycket tid i anspråk från polismästaren och övrig ledning. Varje möte tar cirka 2 – 3 arbetsdagar att förbereda. Detta arbete uppfattas som omfattande i relation till utfallet och nyttan.

Beslut som gäller polismyndigheten och styrelsens arbete

Styrelsen ska såsom beslutsorgan fatta beslut om polismyndighetens verksamhetsmål, budgetförslag och verksamhetsberättelse. Detta utgör den tydligaste beställningen på styrelsen och mycket av styrelsens arbete går ut på att ta del av och diskutera dessa frågor.

Arbets sättet mellan landskapsregeringen och polismyndigheten har ändrats och utvecklats sedan styrelsen för polismyndigheten tillsattes. I dagsläget har polismyndigheten och landskapsregeringen regelbundna avstämningar varje månad samt ytterligare möten vid behov där besluten diskuteras och förankras direkt med landskapsregeringen.

Styrelsen har ett mandat i lagstiftningen men det finns ingen praktisk verkan av deras beslut eftersom ärendena ändå behandlas i landskapsregeringen. Detta har specifikt framkommit i budgetarbetet. Budgeten har en direkt och konkret inverkan på inriktningsmålen och hur polisverksamheten kan utvecklas eller styras. Det har också visat sig att styrelsens beredning av och ställningstaganden till polismyndighetens förslag inte tillför mycket till ärendena utan styrelsen sätter främst sitt namn på det som polismyndigheten skickar in. När förslagen kommer in till landskapsregeringen sker ändå en bearbetning i förvaltningen innan beslut fattas av landskapsregeringen. Styrelsen har inte mandat för varken slutlig bearbetning eller beslut vilket gör att styrelsens beslut ändå förhandlas, omarbetas och omprövas i bearbetningen som sker mellan polismyndigheten och landskapsregeringen. Lagen om styrelsen förverkligas inte, specifikt gällande budgetförslaget och lagen är till den delen onödig.

Styrelsen ska också följa polismyndighetens verksamhet, ta aktiv del i arbetet med att utveckla polismyndighetens verksamhet samt föreslå de åtgärder som styrelsen finner motiverade. Styrelsens möjligheter att utveckla polismyndighetens verksamhet utöver att bestämma inriktningsmålen är obefintliga. Den delade behörigheten mellan riket och landskapet skapar en ram för hur och vilka delområden inom polisverksamheten styrelsen kan utveckla. Ytterligare påverkas polisverksamheten starkt av en mångfald av lagar och olika rättsfall, vars avgöranden behöver inkorporeras i verksamheten. Utan extensiv substanskunskap inom det polisiära, en djup insikt i den omständliga juridiska helheten som reglerar polisens verksamhet och en kontinuerlig uppföljning av rättsfallsbeslut är det i praktiken omöjligt att bedriva en utvecklande verksamhet. Polismyndighetens kärnverksamhet styrs ytterligare kraftigt av digitaliseringen och de operativa ICT-systemen som har riksbehörighet.

Slutligen ska styrelsen avge utlåtanden i principiellt viktiga frågor som gäller polismyndigheten samt se till att alla delar av verksamheten fungerar på svenska. Också dessa frågor sköts i praktiken av polismyndigheten själv eller av landskapsförvaltningen. Det finns också numera en samarbetsgrupp mellan landskapsregeringen och inrikesministeriet där dessa frågor behandlas direkt. Bland annat språkfrågan och utbildningar på svenska är en stående punkt på mötesagendan.

Återkopplingen mellan representanterna i styrelsen och partierna

Ett av syftena med styrelsen var att man skulle få en förankring i de politiska partierna och de representerade organisationerna (tredje sektorn). Detta har inte förverkligats som förväntat då man konstaterat att återkopplingen mellan styrelsen och partierna inte har skett. Det blir därför information som stannar hos polisstyrelsen mer än att den påverkar den politiska diskussionen av olika ärenden och landskapsregeringen måste ändå ta diskussionen. I och med att polisledningens resurser redan är ansträngda så frigör slopandet av polisstyrelsen besparingar, som kommer att kunna påverka arbetet.

Dialogen med allmänheten

Landskapsregeringen uppfattar att det är viktigt att polismyndigheten fortsätter dialogen med allmänheten. Det åvilar landskapsregeringen att tillse att polisärenden vid behov förankras i lokalsamhället, i synnerhet i förhållande till de grupper som har det svårt att få sin röst hör i samhället och som ofta representeras av tredje sektorn. I stället för att ha en polisstyrelse eller delegation så ska LR förankra behov i lokalsamhället och med tredje sektorn enligt ovan. Vilka grupper som en formaliserad dialog förs med bör bestämmas om genom en förordning. Genom bruk av en förordning har landskapsregeringen ett dynamiskt verktyg för att anpassa dialogkraven till gällande situation. Grundtanken är att polisen har en regelbunden dialog med representanter för grupper som har det svårt att bli hörda på grund av olika orsaker, som till exempel skärgården, unga, sexuella minoriteter, handikappade och andra liknande grupper i samhället så kan ha svårt att få sin röst hörd eller sina behov synliggjorda gentemot polismyndigheten och polisverksamheten.

Förslagets konsekvenser

Förslaget innebär att kostnaden för upprätthållandet av polisstyrelsen kan tas bort ur polismyndighetens budget. I 2023 års budget är anslaget 3500 euro. Det administrativa arbetet minskar i och med förslaget. Som det lyfts fram ovan kommer polisen även fortsättningsvis att ha en regelbunden dialog med allmänheten och då särskilt med utsatta grupper vilket gör att förslaget inte innebär några konsekvenser för jämställdheten, barn, jämlikheten eller andra samhällseliga konsekvenser. Landskapsregeringen kommer att tillse att dialogen upprätthålls. Förslaget innebär inte heller några konsekvenser för miljön eller sysselsättningen och arbetslivet.

Slutsats

När styrelsen för Ålands polismyndighet tillsattes var syftet att styrelsen skulle styra, leda och övervaka polisverksamheten. Dessutom skulle styrelsen föra diskussioner gällande polismyndigheten i de politiska grupperna och på så vis förankra besluten politiskt. Det är polismyndighetens och landskapsregeringens gemensamma uppfattning att tillsättandet av en styrelse inte har gett väntad effekt.

Förslag

Polisstyrelsen upphävs och med denna de paragrafer som gäller polisstyrelsen i landskapslag (2000:26) om Ålands polismyndighet.

CHECKLISTA – BEHÖVS NY LAGSTIFTNING?

<p>1. Vem eller vilka kräver en förändring? Finns det ett EU-eller internationellt perspektiv på frågan? Nej</p>
<p>2. Vilket är målet? Finns det konflikter mellan olika mål? Nej</p>
<p>3. Är underlaget tillräckligt? Behövs tilläggsutredning? Nej</p>
<p>4. Vad händer om man inte gör någonting alls? Blir problemet större och mer akut? Vad är konsekvenserna för samhället och för enskilda om åtgärder inte vidtas? Polismyndighetens redan nu knappa resurser används inte effektivt.</p>
<p>5. Vilken utveckling av särskild betydelse för frågan kan väntas inom den närmaste tiden? Hur påverkas problemet? -</p>
<p>6. När behövs åtgärderna? Är behovet av åtgärder tillfälligt? Åtgärderna behövs så snabbt som möjligt. Det är fråga om en mindre ändring som bör prioriteras.</p>
<p>7. Berör ärendet regeringsprogrammet eller utvecklings- och hållbarhetsagendan? Nej</p>
<p>8. Kan alternativa styrmedel användas? Måste frågan regleras genom lagstiftning med stöd av grundlagen eller självstyrelselagen? Går det att åtgärda problemet genom samhällsinformation, avtal, allmänna råd/rekommendation eller anvisningar? Nej</p>

Om checklistan visar att det finns ett behov av ny lagstiftning ska en lagstiftningspromemoria skrivas och förankras politiskt (se nästa sida).

LAGSTIFTNINGSPROMEMORIA - INNEHÅLL

Den fristående lagstiftningspromemorian ska innehålla följande uppgifter

☒	Bakgrund till behovet av ny lagstiftning.
☒	En beskrivning av det huvudsakliga innehållet i den förslagna lagstiftningen.
☒	Förslagets konsekvenser. De konsekvenser som ska framgå är ☒ ekonomiska konsekvenser ☒ administrativa konsekvenser ☒ miljökonsekvenser ☒ jämställdhetskonsekvenser ☒ konsekvenser för barn (under 18 år) ☒ jämlikhetskonsekvenser Enligt landskapslagen (2005:66) om förhindrande av diskriminering i landskapet Åland ska diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning eller annan därmed jämförbar omständighet förhindras. ☒ konsekvenser för sysselsättningen och arbetslivet ☒ andra samhällsliga konsekvenser Då konsekvenserna av ett förslag utreds kan andra sakkunniga inom framför allt landskapsförvaltningen konsulteras. Vägledning finns i justitieministeriets anvisning om konsekvensbedömning av lagförslag. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80031
☒	Lagstiftningsbehörigheten.
☒	Hur ska konsekvenserna av lagstiftningen utvärderas och följas upp?

Bifoga den ifyllda checklisten som en bilaga till lagstiftningspromemorian.

Kontakta lagberedningen om du har frågor kring promemorian!